

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-69 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-66/918-388
Karar Tarihi : 28.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Dr. Hakan BİLİR, Kasım ŞENGÜL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Ahmet UZUN
Şehremini Mah. Saraybostanı
Sk. No:4/7, Fatih/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Denizbank A.Ş.
Büyükdere Cad. No:106 34304 Esentepe/İstanbul
MT Sistem Yönetimi ve Bilişim Pazarlama Tic. A.Ş.
Tekstilkent Koza Plaza B Blok Kat: 26 Daire: 98 Atışalanı,
Başakşehir/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Denizbank A.Ş.'nin, MT Sistem Yönetimi ve Bilişim Pazarlama Tic. A.Ş. tarafından üretilen yeni nesil POS cihazına geçen tek firma olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 01.07.2013 tarih ve 3982 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 29.07.2013 tarih ve 2013-4-69/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 13.08.2013 tarih ve 13-47 sayılı toplantısında görüşülerek iddialara yönelik olarak önaraştırma yapılmasına 13-57/812-M sayı ile karar verilmiştir. Bunun üzerine hazırlanan 20.11.2013 tarih ve 2013-4-69/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Denizbank A.Ş.'nin (DENİZBANK), yeni nesil POS cihazına geçmiş piyasadaki tek banka olduğu, MT Sistem Yönetim ve Bilişim Pazarlama Tic. A.Ş.'ye (MT) ait olan yalnız Vera-Delta markalı yeni nesil POS cihazının Maliye Bakanlığı'ndan onay aldığı, kurulan VeraDelta markalı POS cihazı sisteminin yalnız DENİZBANK'la çalıştığı ve diğer bankaların POS sistemiyle uyumlu olmadığı, bu durumun tekelleşmeye yol açtığı ifade edilmiştir. Söz konusu yeni nesil ödeme kaydedici cihaz, en azından diğer tüm bankaların POS sistemleri ile uyumlu hale getirilinceye kadar vergi mükellefleri için T.C. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından getirilen kullanım zorunluluğunun ertelenmesi ve rekabet kurallarına aykırı hareket eden kamu veya özel ilgililer hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (4) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, önaraştırma konusu iddialar ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I.İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Şikayet konusu başvuru 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un hem 4 ncü hem de 6 ncı maddeleri açısından değerlendirilmiştir.

I.1. Kanun'un 4. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

- (6) DENİZBANK'ın şikayet konusu uygulaması üye işyerleri bakımından zorunlu olmayıp, DENİZBANK ile halihazırda çalışan ya da çalışmayan herkese yapılmış bir teklif/öneri niteliğindedir. Bir başka deyişle, uygulama DENİZBANK'ın tek taraflı bir eylemi olup, üye işyerlerinin söz konusu teklifi kabul edip etmemeleri tamamen kendi inisiyatifine bırakılmıştır. Üye işyerlerinin yeni nesil cihazı elde edebileceği başka sağlayıcılar bulunduğu gibi, MT tarafından üretilen Vera-Delta markalı ürünün de DENİZBANK haricinde temin edilebilmesi mümkündür. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, DENİZBANK'ın ve söz konusu ürünü üreten MT'in, geçmişi 2008 yılına dayanan bir düzenlemenin hayata geçirilişindeki fırsatı değerlendirerek girişimcilik örneği gösterdiği anlaşılmıştır. Burada DENİZBANK, ürünlerin üye işyeri ve banka arasındaki bağlantı için gerekli yazılımları ilk önce hazırlamanın sağladığı önemli avantaj sayesinde oluşacak talebi kendisine çekebilme ve ürün sıkıntısı çekmemek amacıyla MT'den belirli sayıda cihazın teminini garanti altına almıştır. DENİZBANK için (.....) adetlik bir miktar ayrılmış olup, bu miktar bir sipariş niteliğinde olmayıp, ancak DENİZBANK'ın ilgili talebe ulaşması halinde MT tarafından ürünlerin sağlanacağına yönelik DENİZBANK'a verilmiş bir garanti niteliğindedir. Bu açıdan MT, DENİZBANK'ın talebini karşılamakta aksaklık yaşanmadığı sürece, eş zamanlı olarak ürünü diğer talep edenlere de sağlayabilecektir.
- (7) Bu açıklamalardan görüldüğü üzere, DENİZBANK'ın üye işyerlerine sunmuş olduğu teklif esasen tek taraflı bir eylem olup ve Kanun'un 4. maddesi kapsamında ele alınması mümkün değildir. Buna rağmen, DENİZBANK ve MT arasında yapılan Protokol de dikkate alınarak uygulama, en azından amaç ve etki bakımından, Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.
- (8) DENİZBANK ile üye işyerleri arasında yapılacak anlaşmaların konusu, bankanın üye işyerine ilgili cihazın tahsisi ve üye işyerinin de eğer cihazın bedeli banka tarafından karşılanmış ise belirli bir ciro ve harcama taahhüdü verilmesi, cihazın bedeli üye işyeri tarafından peşin olarak ödenmiş ise bankacılık hizmetlerinden daha uygun koşullarda faydalanılmasına yöneliktir.
- (9) Söz konusu anlaşma neticesinde, üye işyeri, Maliye Bakanlığınca zorunlu tutulan yeni nesil ödeme kaydedici cihazı temin edecek, banka ise bu sayede bankacılık hizmetleri bakımından faaliyetlerini artırma imkanına kavuşacaktır. Kampanyada üye işyerlerine cihazın hediye edilmesi dışında peşin olarak satın alınmasına da olanak tanınması, üye işyerlerinin cihazı istedikleri şartlarda temin edebilmelerine haneler getirmediğinden ve Protokol'ün de DENİZBANK'tan gelen talepler karşılandığı sürece, MT tarafından üretilen Vera-Delta markalı ürünün herkes tarafından temin edilebilmesine cevaz vermesi, uygulamaların amacının rekabetin engellenmesi olmadığını ortaya koymuştur.
- (10) İlgili Protokol'ün rekabeti engelleyici amacının bulunmadığı tespitinin ardından anlaşmanın ayrıca etkisinin de rekabeti engellemediğinin tespit edilmesi gerekmiştir. Konu bu açıdan iki başlık altında incelenmiştir: Uygulamalar ile üye işyerlerinin tek bir yeni nesil cihaz üreten sağlayıcıya bağımlı kalması ve uygulamalar ile üye işyerlerinin tek bir bankaya bağımlı kalması.
- (11) Yapılan incelemeler sonucunda uygulama ile üye işyerlerinin tek bir cihaz üreticisine bağımlı olmadığı ve üye işyerlerinin yeni nesil cihazı birden fazla sağlayıcıdan temin edebildiği görülmüştür. Bu noktada üye işyerlerinin cihazı temin ettikten sonra istedikleri bankalar ile çalışıp çalışmayacaklarının belirlenmesi gerekmiştir. Bu konuda iki nokta öne çıkmıştır. Bunlardan ilki cihaz üreticileri ile bankalar arasında münhasırlık tesis edilip edilmediği ile üretilen cihazların teknoloji tarafsız bir biçimde her türlü banka ile entegrasyonunun önünde engeller bulunup bulunmadığının belirlenmesidir.

- (12) Dosya mevcutlarından, cihazların bankalarla karşılıklı entegrasyonun sağlanması halinde cihaz üzerinde birçok bankanın sisteminin aynı anda çalışabileceği anlaşılmıştır.
- (13) Dolayısıyla iddiaların aksine halihazırda birden fazla firmanın POS cihazı piyasasında aktif bir şekilde satış yapabildiği/yapabileceği, MT'nin DENİZBANK haricindeki bankaların müşterilerine de satışlarının bulunduğu ve MT tarafından üretilen Vera-Delta markalı yeni nesil POS cihazının Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ilgili tebliğ çerçevesinde diğer bankaların sistemleriyle de uyumlu bir şekilde çalıştığı görüldüğünden, uygulamalar ile üye işyerlerinin tek bir bankaya bağımlı kalmadığı ortaya çıkmıştır.
- (14) DENİZBANK'ın uygulamalarına bakıldığında, cihazın bedelsiz olarak temin edilme seçeneğinde üye işyerlerinin 12 ve 36 ay arasında çeşitli seçeneklerde bankaya ciro veya harcama taahhüdünde bulunduğu görülürken bunun dışında cihazın peşin satın alınması durumunda üye işyerlerine çeşitli komisyon indirimleri tanınmaktadır. Bu çerçevede üye işyerlerinin cihazı temin etmesi yalnızca DENİZBANK ile çalışma şartına bağlı olmadığı gibi zaten cihazın MT'nin bayilerinden satın alınıp istenilen banka ile entegrasyonun sağlanması da mümkündür. Bu açıdan söz konusu uygulamalar ile üye işyerlerinin DENİZBANK ile uzun süreli olarak çalışmaya zorlanması gibi bir durum mevcut değildir.
- (15) Yukarıda yer verilen açıklamalardan;
- Uygulamalar ile üye işyerlerinin DENİZBANK ile uzun süreli olarak çalışmaya zorunlu hale getirilmediği,
  - Uygulamalar sonucunda MT'nin üçüncü taraflara satışının engellenmediği,
  - Uygulamalar sonucunda MT'nin başka bankalar ile çalışmasının engellenmediği,
  - DENİZBANK'ın (.....) adetlik talebinin gerçekleşmesi halinde dahi MT'nin üretim kapasitesinin gelecek talepleri karşılamaya yeterli olduğu ve taleplerin eş zamanlı olarak karşılandığı,
  - Uygulamalar ile üye işyerlerinin tek bir yeni nesil cihaz üreten sağlayıcıya bağımlı kalmasının mümkün olmadığı

anlaşılmıştır. Bu çerçevede şikayete konu uygulamaların amaç ve etki bakımından Kanun'un 4. maddesine aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.2. Kanun'un 6. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

- (16) Söz konusu şikayetin kötüye kullanımı da kapsamı nedeniyle, uygulamaların Kanun'un 6. maddesi bakımından da analiz edilmesi gerekmektedir.
- (17) Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için teşebbüsün hâkim durumda bulunmasının yanı sıra hâkim durumdaki teşebbüsün eyleminin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu çerçevede, kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte bir eylemin söz konusu olmaması halinde teşebbüsün hâkim durumda olup olmaması önem taşımamaktadır. Somut olay bakımından, şikâyete konu uygulamaların hâkim durumu kötüye kullanma davranışı teşkil edip etmediği incelenmiştir.
- (18) DENİZBANK ve Vera-Delta markalı ürünün üretici konumundaki MT'nin yaklaşık beş yıl öncesine dayanan düzenlemenin getirdiği mevcut durumu ticari bir öngörüyle iyi değerlendirerek pazara ilk girmenin avantajını yaşadıkları anlaşılmıştır. Bu çerçevede kötüye kullanma eylemi, başvuru konusu uygulamalar neticesinde özellikle pazarın üçüncü taraflara kapatılıp kapatılmadığı bakımından ele alınmıştır.
- (19) DENİZBANK'ın sunmuş olduğu kampanyayla MT'den POS cihazı satın alan işletmeler Vera-Delta markalı cihaza aynı anda başka bankaların uygulamalarını da

yükletebilmektedirler. Bunun dışında üye işyerlerinin MT'ye ait cihazı MT'nin bayilerinden satın alarak istedikleri banka ile çalışmalarının önünde de bir engel bulunmamaktadır.

- (20) DENİZBANK'a MT tarafından üretimi garanti edilen (.....) adet rakamı ancak DENİZBANK söz konusu talebi bulabilirse tarafa sunumu garanti edilen üretim miktarıdır. Bir başka deyişle, talep halinde pazardaki herhangi bir oyuncuya ilgili ürünün sunulması önünde hiçbir engel bulunmamaktadır.
- (21) Yeni nesil cihazların tüm onaylarını tamamlayan MT haricinde pazarda üç oyuncunun daha bulunduğu, buna onay bekleyenler de eklendiğinde pazardaki oyuncu sayısının toplamda 6'ya ulaştığı ve onay bekleyen oyuncuların da satış yapmalarının önünde herhangi bir engel bulunmadığı, dolayısıyla yeni nesil cihazlara yönelik pazarın kapatıldığı veya bu alanda tek bir firmanın bulunduğu iddialarının gerçekçi olmadığı kanaati oluşmuştur.
- (22) Benzer bir durum bankacılık hizmetleri bakımından da geçerlidir. Yeni nesil cihazlar, üye işyerlerinin çalışmak istedikleri bankaların erişimine uygundur.
- (23) Görüldüğü üzere MT tarafından üretilen yeni nesil pos cihazının tüm bankalar ile entegrasyonu mümkün olup, MT hali hazırda diğer bankalar ile de görüşmeler yürütmekte ve ileri sürülen şartlar DENİZBANK ile sağlanan çalışma koşullarıyla benzerlik göstermektedir. Bunun dışında, pazarda yer alan diğer firmaların ürünlerinin de hem belirli bir bankaya özel olmadığı hem de birden fazla bankanın birlikte çalışabilmesine uygun olduğu tespit edilmiştir.
- (24) Yukarıda yer verilen açıklamalardan, şikayet konusu uygulamaların hem yeni nesil pos cihazı hizmetleri hem de bankacılık hizmetleri pazarları bakımından kötüye kullanma olarak kabul edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

J.SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.